

Sygn. akt I CNP 11/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Barbara Myszka

SSN Anna Owczarek

w sprawie ze skargi J.R. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 24 grudnia 2013 r., sygn. akt XXIII Ga .../13, wydanego w sprawie z powództwa J.R.

przeciwko E. spółce z o.o. w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 lutego 2017 r.,

oddala skargę i zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1200 (jeden tysiąc dwieście) zł tytułem kosztów postępowania ze skargi o stwierdzenie niezgodności prawomocnego wyroku z prawem.

UZASADNIENIE

Powód J. R. (podwykonawca) domagał się od E. sp. z o.o. w W. (wykonawcy) zapłaty kwoty 15 000 zł z należnościami ubocznymi tytułem wynagrodzenia za wykonanie prac remontowo-malarskich Sali Odpraw Klubu [...]. Wyrokiem z dnia 12 lutego 2013 r. Sąd Rejonowy w W. oddalił powództwo i orzekł o kosztach postępowania. Sąd wskazał, że spór rozstrzygany był w oparciu o przepisy proceduralne regulujące postępowanie gospodarcze, obowiązujące przed zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 233, poz. 1381). Uwzględnił obowiązujące wówczas zasady dotyczące terminów do zgłaszania zarzutów, twierdzeń i wniosków dowodowych oraz zakaz zmiany powództwa, czego konsekwencją było przyjęcie jako podstawy roszczenia umowy stron zawartej w dniu 23 sierpnia 2008 r., która miała być wykonana przez powoda do dnia 30 września 2008 r. Powód zakończył powierzone prace w dniu 28 stycznia 2009 r. Umowa przewidywała za wykonane roboty wynagrodzenie kosztorysowe, na podstawie kosztorysu powykonawczego wg stawek z § 10 pkt 1 umowy, z uwzględnieniem robót faktycznie wykonanych, ujętych w księdze obmiaru. Powód miał załączyć do faktur sprawdzoną i zatwierdzoną przez inspektora nadzoru zamawiającego księgę obmiaru, sporządzoną przez kierownika robót na roboty wykonane i wyspecyfikowane w fakturze, sprawdzony i zatwierdzony przez zamawiającego kosztorys powykonawczy, protokół odbioru wykonanych robót (częściowy), podpisany przez inspektora nadzoru i kierownika budowy (kierownika robót) z oceną jakości wykonanych robót oraz dokumenty potwierdzające, że wbudowane materiały i urządzenia są dopuszczalne do stosowania w budownictwie. Po wykonaniu umowy pozwany zaproponował powodowi podjęcie dalszych prac remontowych w kinie O.; były to roboty, z których realizacji zrezygnował inny podwykonawca. Rozliczenie miało nastąpić według takich samych zasad, jakie obowiązywały we wcześniejszej umowie stron. W dniu 2 lutego 2009 r. powód wystawił fakturę VAT nr 3/2009 na 15 000 zł tytułem ostatniego rozliczenia prac wykonanych w kinie O., nie wyspecyfikował w niej jednak ich zakresu. Pozwany tę fakturę odebrał i podpisał. Sąd Rejonowy rozważył

jaki materiał dowodowy spełnia wymagania art. 227 k.p.c. i został prawidłowo zgłoszony. Zakwalifikował do oceny na podstawie art. 233 k.p.c. dowody z dokumentów załączonych do pozwu, do pisma powoda z dnia 26 maja 2009 r., dowód z przesłuchania świadka M.S., z przesłuchania strony powodowej i nagrania rozmowy przeprowadzonej przez powoda. Oddalił natomiast pozostałe wnioski dowodowe, częściowo uznając je za niedotyczące faktów istotnych, częściowo za sprekludowane, a wniosek o przeprowadzenie dowodu z protokołu wykonania robót datowanego na 29 września 2008 r. oddalił z tego powodu, że dokument nie został przez powoda załączony do pozwu, ani powołany jako załącznik, mimo iż powód wspominał o nim w uzasadnieniu pozwu. Dowód z nagrania rozmowy powoda Sąd ocenił ostatecznie jako pozbawiony znaczenia, ponieważ strona pozwana nie potwierdziła tożsamości rozmówcy powoda, powód zaś nie zgłosił wniosku dowodowego o przesłuchanie wskazywanego przez siebie rozmówcy jako świadka. Ostatecznie więc za dowody mające wykazać roszczenie Sąd uznał umowę, fakturę VAT z 2 lutego 2009 r., protokół końcowego odbioru robót z 28 stycznia 2009 r. oraz dowód z zeznań powoda w charakterze strony. W ocenie Sądu dowody te nie były wystarczające. Zabrakło kosztorysu do faktury, a sama faktura - mimo umieszczonego na niej podpisu odbierającego - zdaniem Sądu stanowiła dokument prywatny, nie zawierający oświadczenia pozwanego o uznaniu i zgodzie na zapłatę zafakturowanej kwoty. Sąd zaznaczył, że zeznania powoda były odmienne od jego twierdzeń zawartych w pismach procesowych, w których powoływał jako źródło roszczenia umowę z 23 sierpnia 2008 r. Powód zeznał, że faktura nr 3/2009 obejmowała prace dodatkowe, pozostające poza zakresem umowy, jedynie podlegające rozliczeniu na określonych w niej zasadach. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że umowa o roboty budowlane zawarta z podwykonawcą wymaga umowy pisemnej i zgody inwestora pod rygorem nieważności. Strony powinny więc albo podpisać aneks do umowy, obejmujący prace dodatkowe, albo zawrzeć nową umowę o te prace. Powód dochodził zapłaty powołując się na umowę pisemną, a nie na późniejszą umowę ustną, która zresztą była nieważna z uwagi na niezachowanie formy pisemnej. Przede wszystkim jednak powód nie sprecyzował zakresu prac, za które żądał zapłaty, co uniemożliwiło ustalenie

podstawy faktycznej powództwa. Zmianę tej podstawy w toku sporu przez wskazanie innej umowy jako źródła zobowiązania Sąd uznał za niedopuszczalną w postępowaniu gospodarczym, a uwzględnienie roszczeń powoda na innej bazie faktycznej niż wskazana w pozwie i dalszych pismach procesowych - za orzeczenie ponad żądanie. Zakwestionował ponadto zgodność z prawem odsetek, których powód domagał się w wysokości 0,5% za każdy dzień opóźnienia w zapłacie wynagrodzenia, jako naruszających zakaz lichwy z art. 359 § 2¹⁻³ k.c. Sąd pierwszej instancji nie dopatrył się również możliwości rozpoznania powództwa w oparciu o przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu.

Po rozpoznaniu sprawy w postępowaniu odwoławczym Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 24 grudnia 2011 r. oddalił apelację powoda. Sąd ten przyjął za własne ustalenia faktyczne i wnioski prawne Sądu pierwszej instancji. Za nieuprawniony uznał zarzut naruszenia art. 130 w zw. z art. 126 k.p.c. poprzez niewezwanie powoda do przedstawienia protokołu odbioru z dnia 28 września 2008 r., z uwagi na niewniesienie przez powoda zastrzeżeń w trybie art. 162 k.p.c. po oddaleniu wniosku o przeprowadzenie tego dowodu. Nie stwierdził też naruszenia art. 308 k.p.c., gdyż Sąd Rejonowy dopuścił dowód z nagrania i poddał go właściwej ocenie. Zwrócił uwagę, że art. 648 k.c. ustanawia pisemną formę umowy o roboty budowlane, a w wypadku, kiedy umowa zostaje zawarta - jak w rozpatrywanej sprawie - między generalnym wykonawcą a podwykonawcą - forma ta zastrzeżona została pod rygorem nieważności (art. 647¹ § 4 w zw. z § 2 i 3 k.c.). Sąd Okręgowy uznał roboty dodatkowe za roboty budowlane, skoro stanowiły element większej całości, której szczegółowy zakres wyznaczała dokumentacja projektowa, specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót oraz kosztorys ofertowy. Wytknął, że powód w toku postępowania nie przedstawił tej dokumentacji, chociaż powinien wykazać, iż wykonane przez niego prace stanowiły realizację umowy powołanej w pozwie. Sąd odwoławczy zdyskwalifikował wartość dowodową kosztorysu oraz protokołu końcowego, ponieważ nie wynikało z nich, jakich robót dotyczy faktura nr 3/2009 i nie spełniały wymagań z § 15 ust. 1 pkt 1 umowy. Zgodził się z oceną podpisanej przez pozwanego faktury VAT jako dokumentu prywatnego, nie zawierającego oświadczenia o uznaniu długu, ani nie precyzującego przedmiotu wykonanego świadczenia. Za wystarczający dowód

zasadności żądania nie uznał też przedstawionego przez powoda wyliczenia. Oceniał, że wskazana przez powoda w toku przesłuchania ustna umowa o prace dodatkowe była nieważna, ponieważ pod rygorem nieważności wymagała zachowania formy pisemnej - dotyczyła bowiem robót budowlanych. Sąd Okręgowy zwrócił też uwagę na niekonsekwencje w twierdzeniach faktycznych powoda, który powoływał się na pozycje kosztorysu niedające w sumie kwoty dochodzonej od pozwanego i przychylił do poglądu o nadmiernie wygórowanych żądaniach odsetkowych. Sąd przyjął wprowadzić za niewątpliwe, że powód wykonał jakieś prace w kinie O., jednak nie wykazał ich rodzaju, ani też tego, że stanowiły realizację umowy stron z 23 sierpnia 2008 r., co spowodowało odmowę uwzględnienia jego apelacji i powództwa.

Możliwość przyznania powodowi świadczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia (art. 405 k.c.) Sąd wykluczył uznając, że konieczne byłoby przede wszystkim wykazanie jakie roboty powód wykonał, a ponadto inne ukształtowanie roszczenia, bez jego powiązania z zapisami umownymi.

Powód wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego. Jako naruszone przepisy materialnoprawne, z którymi jednocześnie zaskarżone orzeczenie było - jego zdaniem - niezgodne wskazał art. 56 k.c., art. 60 k.c. i art. 65 § 1 k.c. oraz art. 647 k.c., art. 648 k.c. i art. 647¹ § 2 i § 4 k.c., ponadto z art. 190 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 8 ust. 2 Konstytucji oraz art. 647 k.c. Zarzucił również niezgodność tego orzeczenia z art. 20, art. 22 i art. 31 ust. 3 Konstytucji w zw. z art. 359 § 2¹⁻³ k.c. oraz art. 481 § 1 i § 2 k.c. Skarżący podniósł ponadto niezgodność wyroku z art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz z art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 126 § 1 pkt 3 k.p.c., art. 187 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., a także z art. 258 k.p.c., art. 299 k.p.c. i art. 479¹⁴ § 2 k.p.c.; z art. 245 k.p.c. w zw. z art. 234 k.p.c. oraz art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., wreszcie z art. 308 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., art. 229 k.p.c. i art. 230 k.p.c. i z art. 6 k.c. oraz art. 232 k.p.c.

Wyjaśnił, że wydanie zaskarżanego wyroku wyrządziło mu szkodę majątkową polegającą na utracie możliwości zaspokojenia się z tytułu należnego mu wynagrodzenia wraz z odsetkami za opóźnienie w wysokości 0,5% należności

głównej za każdy dzień opóźnienia oraz kosztów postępowania w pierwszej i drugiej instancji, w tym kosztów opłaconego zastępstwa procesowego. Wysokość poniesionej szkody oszacował na 207 225 zł, z czego 15.000 zł z tytułu niezasądzonej należności głównej, 187 525 zł niezasądzonych odsetek umownych oraz 4 800 zł z tytułu niezwróconych kosztów postępowania i zastępstwa procesowego. We wnioskach domagał się stwierdzenia niezgodności z prawem zaskarżonego wyroku w całości oraz zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania wywołanego wniesieniem niniejszej skargi, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przewidziana w art. 424¹ i n. k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu drugiej instancji nie jest kolejnym środkiem odwoławczym, lecz nadzwyczajną instytucją prawa procesowego wprowadzoną w celu umożliwienia stronom uzyskania prejudykatu koniecznego do dochodzenia od Skarbu Państwa odszkodowania na podstawie art. 417¹ § 2 k.c. za szkodę wyrządzoną wydaniem niezgodnego z prawem orzeczenia sądowego.

Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy i co jednolicie przyjmowane jest w doktrynie, na gruncie powyższych przepisów użyte w nich pojęcie „niezgodności z prawem” prawomocnego wyroku ma suwerenne i autonomiczne znaczenie zdeterminowane przez istotę władzy sądowniczej i niezawisłości sędziowskiej, a w szczególności przez przyznanie sądom szerokiego zakresu swobody przy wykładni i stosowaniu prawa. W przypadku wykonywania władzy dyskrejonalnej niezbędny jest pewien margines błędu, którego popełnienie nie może rodzić tej odpowiedzialności, na co wskazał także Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/00 (OTK 2001 r., Nr 8, poz. 256).

Powszechnie przyjmuje się, że wyrokiem niezgodnym z prawem w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. jest tylko orzeczenie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami orzecznictwymi lub wydane w wyniku rażąco błędnej wykładni czy oczywiście niewłaściwego zastosowania przepisu prawa. Niezgodność z prawem w rozumieniu omawianego przepisu musi mieć zatem

charakter kwalifikowany: elementarny i oczywisty. Jeżeli sąd nie wykracza rażąco poza granice przyznanej mu swobody orzeczniczej, to działa w ramach porządku prawnego, nawet jeżeli dokonał wykładni prawa odmiennej od przyjmowanej i wydane orzeczenie może być uznane za niezgodne z przepisami prawa. Takie uchybienie mogłoby być jedynie przedmiotem zaskarżenia na drodze zwykłych środków odwoławczych, nie jest jednak wystarczające do uznania wyroku za niezgodny z prawem w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. i art. 417¹ § 2 k.c. (por. m.in. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35, z dnia 4 stycznia 2007 r. V CNP 132/06, OSNC 2007, nr 11, poz.174, z dnia 13 grudnia 2005r. II BP 3/05, nie publ. i z dnia 9 lutego 2010 r. I BU 9/09, nie publ., z dnia 28 czerwca 2011 r., II BU 2/11, nie publ., czy z dnia 17 października 2012 r., I CNP 13/13, nie publ.).

Pozwany łączył swoje zarzuty z naruszeniem przez Sąd Okręgowy licznych przepisów materialnoprawnych oraz procesowych i wskazywał, że w konsekwencji doszło do wydania rażąco nieprawidłowego orzeczenia, które wyrządziło mu znaczną szkodę.

W ramach zarzutów procesowych powód podniósł:

1. Uchybienie art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 382 i art. 391 § 1 k.p.c. przez niezamieszczenie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku uzasadnienia faktycznego. Zarzut ten nie jest uzasadniony. Zastosowana przez Sąd Okręgowy formuła akceptująca treść ustaleń sądu niższej instancji jest dopuszczalną metodą włączenia tej podstawy faktycznej do orzeczenia sądu odwoławczego. Jeżeli jednak ustalenia faktyczne są kwestionowane konieczne staje się uzupełnienie motywów rozstrzygnięcia rozważeniem stawianych w apelacji zarzutów - i tak też zostało sporządzone uzasadnienie Sądu Okręgowego.
2. Naruszenie art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 126 § 1 pkt 3 k.p.c., art. 187 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. zdaniem powoda polega na niezastosowaniu tych przepisów, mimo że nie uzasadniały one pominięcia dowodu z protokołu odbioru z dnia 29 września 2008 r., a przeciwnie - nakazywały sądowi wdrożyć postępowanie mające na celu uzupełnienie

braków formalnych pozwu, do których należało niedołączenie dowodu zawnioskowanego w tym piśmie.

Stanowisko to jest podwójnie nieuzasadnione. Przede wszystkim przyczyną negatywnego rozpatrzenia analogicznego zarzutu zgłoszonego w apelacji było stwierdzenie przez Sąd Okręgowy, że powód - po oddaleniu wniosku dowodowego odnoszącego się do omawianego protokołu - nie wniósł zastrzeżeń w trybie art. 162 k.p.c., co spowodowało, że nie mógł w dalszym toku postępowania powoływać się na wskazywane w apelacji uchybienie. Powód w skardze nie kwestionuje prawidłowości zastosowania art. 162 k.p.c. przez Sąd Okręgowy. Poza tym w procesie kontradyktoryjnym sąd nie jest uprawniony do wymuszania na stronach aktywności dowodowej, wobec czego nie może w wypadku nieprzedstawienia dowodu, nawet powołanego w treści pisma procesowego, korzystać z art. 130 k.p.c., poza nielicznymi wyjątkami, w których określony dowód wymagany jest ustawowo (np. art. 1147 § 1 lub 2 czy art. 485 k.p.c.). Dowód z dokumentu, mający wykazać zakres wykonanych robót do tej kategorii nie należy.

3. Oczywiście nieprawidłowe zastosowanie art. 258 k.p.c., art. 299 k.p.c. i art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. powód dostrzegł w dopuszczeniu dowodu z zeznań świadka M.S., argumentując, że jest to zupełnie inny dowód niż dowód z przesłuchania stron, w ramach którego pierwotnie zaoferowane zostały jego zeznania. Zdaniem skarżącego zgłoszenie dowodu z przesłuchania M.S. w nowej roli procesowej nastąpiło zbyt późno, ponieważ nie został dotrzymany termin 14-dniowy od chwili złożenia przez niego rezygnacji ze stanowiska w zarządzie pozwanej. Zaprezentowane stanowisko jest jednak przejawem nadmiernego formalizmu. Zmiana charakteru zeznań M.S. nie była związana z odmiennym zakresem informacji jakie miał przedstawić, ponieważ nadal zrelacjonować miał fakty z okresu, kiedy pełnił funkcję prezesa zarządu pozwanej. Stanowił więc niezmiennie osobowe źródło pozyskania tych samych informacji, których już nie mógł przedstawić w charakterze piastuna organu strony pozwanej. Tego rodzaju zmiana nie prowadzi do zgłoszenia nowego dowodu, lecz stanowi przeprowadzenie tego samego dowodu w formie, w jakiej jest to dopuszczalne w momencie realizacji prawidłowo zgłoszonego wniosku dowodowego.

4. Wadliwego nieuwzględnienia domniemania prawnego wynikającego z art. 245 k.p.c. w zw. z art. 234 k.p.c. oraz art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. skarżący upatruje w ocenie dowodu z faktury nr 3/2009, którą podpisał pozwany. Jego zdaniem podpis traktować należy jako oświadczenie o potwierdzeniu i zaakceptowaniu danych zawartych w fakturze, w tym wysokości wynagrodzenia. W tym wypadku zarzut narusza zakaz przewidziany w art. 424⁴ zd. drugie k.p.c., ponieważ kwestionuje ocenę dowodu z dokumentu prywatnego, którym jest faktura wystawiona przez powoda i zawierająca jego podpisane oświadczenie o wysokości żadanego wynagrodzenia, starając się nadać mu walor dokumentu prywatnego pozwanego, akceptującego oświadczenie powoda. Sądy obu instancji oceniły jednak, że podpis złożony na tym dokumencie przez nieustaloną osobę ze strony pozwanej nie wyraża woli uznania długu lecz potwierdza otrzymanie dokumentu rozliczeniowego. Motywy złożenia podpisu na cudzym dokumencie prywatnym należą do sfery ustaleń faktycznych, których prawidłowość nie może być powoływana jako uzasadnienie skargi przewidzianej w art. 424¹ i nast. k.p.c. Słusznie przy tym zwraca uwagę pozwany w odpowiedzi na skargę, że wobec nieustalenia kto ze strony pozwanej złożył podpis na fakturze przypisywanie mu cech oświadczenia woli złożonego w imieniu osoby prawnej nie jest uprawnione.
5. Naruszenia art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. przez przypisanie powodowi obowiązku wykazania, jakie prace objęte są fakturą ustalającą należne mu wynagrodzenie na 15 000 zł oraz uchybienia art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. przez rozpatrzenia spóźnionych zarzutów pozwanego, jakoby powód nie wykazał tych faktów, a także zarzutu, że umowa stron, na podstawie której wystawiona została faktura, nie przybrała formy pisemnej i nie została objęta zgodą inwestora.

Obowiązki związane z wykazaniem przez powoda zasadności zgłoszonego żądania wyznaczał art. 479¹² § 1 k.p.c., a konsekwencje zaniedbań - art. 6 k.c. Pozwany zaś już w odpowiedzi na pozew kwestionował wykazanie podstaw roszczenia. Także więc ten zarzut nie jest przekonujący.

6. Stanowisko powoda o oczywistym naruszeniu art. 308 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., art. 229 k.p.c. i art. 230 k.p.c. nie bierze pod uwagę wskazanego przez obydwie sądy faktu, że dowód z nagrania został uznany za dopuszczalny i przeprowadzony a następnie poddany ocenie co do swej mocy dowodowej. Przesłanki, które spowodowały odmowę uznania go za podstawę ustaleń omówiły Sądy obu instancji. Nie ma więc racji powód zarzucając, że dowód ten został pominięty (nieprzeprowadzony) w toku postępowania dowodowego.

Zarzuty materialnoprawne skargi dotyczą:

1. Niewłaściwej interpretacji art. 56 k.c., art. 60 k.c. i art. 65 § 1 k.c., prowadzącej do wadliwej odmowy poczytania zachowań pozwanego, polegających na podpisaniu i przyjęciu faktury po dokonaniu odbioru prac i zatwierdzeniu kosztorysu powykonawczego, jako oświadczenia woli o zaakceptowaniu obowiązku jej zapłaty. Zrzut ten musi być rozpatrzony w powiązaniu z wynikami postępowania dowodowego, które doprowadziły Sąd Okręgowy do ustalenia faktu, że podpis złożony na fakturze przez jakąś osobę ze strony pozwanego potwierdzał jedynie przyjęcie tego dokumentu. Ustalenia te nie stanowią uzasadnionej podstawy do przypisania pozwanemu dorożumianego oświadczenia woli uznania i zapłaty sumy ujętej w tym dokumencie rozliczeniowym, szczególnie, że dokument ten nie precyzował z jakiego tytułu kwota została naliczona, ani nie zawierał uzgodnionych przez strony załączników precyzujących zakres i rozmiar fakturowanych robót.
2. Błędnej wykładni art. 647 k.c. oraz niewłaściwego zastosowania art. 648 k.c. i art. 647 ¹ § 2 i § 4 k.c. - skarżący swoje zarzuty łączy z argumentem, że zawarta przez niego z pozwanym umowa nie miała charakteru umowy o roboty budowlane, ponieważ dotyczyła tylko niektórych prac remontowych w Klubie [...]. I to stanowisko nie jest trafne. W orzecznictwie (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 grudnia 2009 r., P 105/08, OTK-A 2009/11/168) przyjmuje się, że obiektem w rozumieniu art. 647 w zw. z art. 658 k.c. jest obiekt (zadanie remontowe), który stanowi zmaterializowany

rezultat robót budowlanych, stanowiący samodzielną całość, dającą się wyodrębnić przynajmniej z uwagi na cechy techniczne lub technologiczne. Taki charakter prac powoda wynikał z treści umowy pisemnej (prace remontowo-malarskie Sali Odpraw) i wskazywanych przez powoda zadań związanych z remontem sali kinowej - a więc wydzielonej przestrzennie i funkcjonalnie części budynku klubu. Nie budzi też wątpliwości, że roboty te składały się na większą całość, jaką był kompleksowy remont budynku Klubu, objęty projektem i wykonywany w ramach sformalizowanego i nadzorowanego procesu budowlanego.

3. Wadliwej interpretacji art. 190 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 8 ust. 2 Konstytucji oraz art. 647 k.c., polegającej na wyłożeniu art. 647 k.c. niezgodnie z jego rozumieniem wskazanym przez Trybunał Konstytucyjny w powołanym wcześniej wyroku z dnia 15 grudnia 2009 r. (P 105/08). Powołany przepis nie został jednak naruszony. Przedmiotem orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego są sprawy zgodności ustaw i umów międzynarodowych z Konstytucją, zgodności ustaw z ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi, których ratyfikacja wymagała uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie, zgodności przepisów prawa, wydawanych przez centralne organy państwowe, z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi i ustawami oraz zgodności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych, a także skargi konstytucyjne, o której mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji. Do jego uprawnień nie należy dokonywanie wiążącej wykładni aktów prawnych. W treści uzasadnienia wskazanego orzeczenia Trybunał odtworzył przyjęte w drodze wykładni sądowej i doktrynalnej rozumienie art. 647 k.c., a sam przepis uznał za zgodny z art. 2 Konstytucji. Przy tym przytoczona przez Trybunał wykładnia wskazanego przepisu nie wspiera koncepcji powoda, że jako podwykonawca części prac remontowych zawarł z pozwanym umowę o dzieło, nie wymagającą dla swej ważności zachowania formy pisemnej.
4. Nieprawidłowej, niekonstytucyjnej w świetle art. 20, art. 22 i art. 31 ust. 3 Konstytucji wykładni art. 359 § 2¹⁻³ k.c. oraz art. 481 § 1 i § 2 k.c. polegającej na przyjęciu, że zakaz lichwy wyrażony w art. 359 § 2¹⁻³ k.c.

odnosi się również do odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie. Skarżący uważa, że tego rodzaju odsetki nie wynikają z czynności prawnej w rozumieniu art. 359 § 2¹⁻³ k.c., gdyż podstawą roszczenia o nie jest ustawa - art. 481 § 1 i 2 k.c. Skarżący pomija jednak to, że art. 481 § 1 i 2 k.c. upoważnia jedynie do żądania odsetek ustawowych, tymczasem odsetki 0,5% dziennie, których się domagał nie odpowiadają odsetkom ustawowym lecz wynikają z czynności prawnej stron - ich wysokość została ustalona umownie. Stosuje się więc do nich bezwzględnie obowiązujący art. 359 § 2¹⁻³ k.c.

Z uwagi na to, że zarzuty podniesione przez powoda nie potwierdziły się, nie zachodzą przesłanki do stwierdzenia niezgodności zaskarżonego prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego ze wskazanymi w skardze przepisami prawa, wobec czego skarga powoda podlegała oddaleniu na podstawie art. 424¹¹ § 1 k.p.c.

Orzeczenie o kosztach postępowania wywołanego skargą wynika z treści art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz z art. 424¹² k.p.c., a ich wysokość z § 2 ust. 1 i 2, § 6 pkt 5 i § 12 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

jw

kc